

STUDIJA SLUČAJA: IZVEŠTAVANJE O MASOVNIM UBISTAVIMA U OOŠ “VLADISLAV RIBNIKAR”, MALOM ORAŠJU I DUBONI

U Srbiji su se 3. i 4. maja 2023. dogodila dva masovna ubistva, koja su šokirala i duboko potresla čitavo društvo. U dva odvojena masakra ubijeno je ukupno 19 ljudi, među kojima je devetoro dece mlađe od 14 godina, i ranjeno još osamnaestoro.

Kako je devet štampanih medija izveštavalo i kakve pouke možemo da izvučemo iz medijskog izveštavanja o ova dva masakra kada je reč o tome kako da osiguramo etičko novinarstvo u javnom interesu?

-
- ◀ Istraživanje je obuhvatilo devet dnevnih novina sa nacionalnom pokrivenošću, koje izlaze u Srbiji: Alo, Blic, Danas, Informer, Kurir, Nova, Politika, Srpski telegraf i Večernje novosti.
 - ◀ Prekršaji Kodeksa novinara Srbije i izveštavanje medija sagledavani su u prvih deset dana od tragedije – u periodu od 4. do 13. maja i u poslednjih deset dana mesečnog okvira, od 25. maja do 3. juna. Ova metodologija je odabrana upravo da bi se uporedilo da li su apeli Saveta za štampu, udruženja novinara i organizacija koja se bave zaštitom dece, kao i nadležnih institucija, imali uticaj na promenu u etici medija pri izveštavanju o ove dve tragedije.

-
- ◀ U periodu od 4. maja. do 3. juna 2023. godine devet štampanih medija u Srbiji obuhvaćenih ovom analizom objavilo je ukupno 2113 strana tekstova koji su sadržali ove ključne reči.
 - ◀ Tih stranica u devet štampanih medija bilo je u sledećem broju: Alo - 215 , Blic - 251, Danas - 281, Informer - 263, Kurir - 273, Nova - 180, Politika - 212, Srpski telegraf - 237 i Večernje novosti – 199 stranica.

-
- ◀ U oba posmatrana perioda, od 4. do 13. maja i od 25. maja do 3. juna 2023. godine zabeleženo je ukupno 1011 prešaja Kodeksa novinara Srbije.
 - ◀ Najčešće je kršeno poglavlje Odgovornost novinara (427 puta), zatim Novinarska pažnja (237 puta) i Poštovanje privatnosti (205).

Od 4 maja do 13 maja

- ◀ U prvih deset dana, u periodu od 4. do 13. maja, u devet štampanih izdanja, uočeno je 197 sa prešajem Kodeksa novinara Srbije, u kojima su ukupno 870 puta prešeni određeni članovi Kodeksa.

Od 25. maja do 3. juna

- ◀ U periodu od 25. maja do 3. juna, broj tekstova koji se bave direktnim izveštavanjem o ova dva zločina je manji.
- ◀ U pregledanim tekstovima zabeleženo je 44 sa prekršajima Kodeksa novinara Srbije i ukupno 141 prekršajem.

Ukupan broj prekršaja Kodeksa novinara Srbije od 4. do 13. maja

POGLAVLJE	BROJ PREKRŠAJA
I	40
II	1
III	0
IV	374
V	194
VI	80
VII	182
UKUPNO	870

Ukupan broj prekršaja Kodeksa novinara Srbije od 25. maja do 3. juna

POGLAVLJE	BROJ PREKRŠAJA
I	16
II	0
III	0
IV	53
V	43
VI	6
VII	23
UKUPNO	141

Ukupni prekršaji po poglavljima Kodeksa novinara Srbije u periodu od 4. do 13. maja i od 25. maja do 3. juna

POGLAVLJE	BROJ PREKRŠAJA
I	56
II	1
III	0
IV	427
V	237
VI	80
VII	205
UKUPNO	1011

Ukupan broj prekršaja Kodeksa novinara Srbije po medijima od 4. do 13. maja i od 25. maja do 3. juna

Alo	162
Blic	164
Danas	4
Informer	171
Kurir	129
Nova	29
Politika	13
Srpski telegraf	250
Večernje novosti	89

ZAKLJUČCI

- ◀ Izveštavanje o dva masovna ubistva u Osnovnoj školi "Vladislav Ribnikar", Malom Orašju i Duboni, najkraće se može opisati kao dominacija neetičkog, neprofesionalnog, nekvalitetnog i izveštavanja uz odustvo empatije.
 - ◀ U skladu sa javnim interesom bilo bi da mediji ukažu na moguće uzroke tragičnih događaja kako bi se sprečile slične tragedije u budućnosti, zatražila rešenja za pomoć porodicama.
-

ZAKLJUČCI

- ← Važno je istaći da ni u jednoj redakciji posmatranih štampanih medija novinari sportskih rubrika nisu prešli Kodeks novinara Srbije izveštavajući o dva masovna ubistva.
- ← Mediji su se mnogo više bavili tragedijom u Osnovnoj školi "Vladislav Ribnikar", nego ubistvima u Malom Orašju i Duboni. Većina tekstova koja se bavi maloletnim ubicom, stavlja fokus upravo na njega. Prema mišljenju stručnjaka, takvo izveštavanje je izuzetno štetno i samo doprinosi retraumatizaciji preživelih, porodica žrtava i čitavog društva.

PREPORUKE

- ◀ Masovna ubistva su tragedija koja pogađa čitavo društvo. Mediji moraju toga da budu svesni i da urade sve što je u njihovoj moći da ne podstiču dalji strah, paniku i uznemirenost građana. Pre svega, moraju da vode računa o humanom odnosu prema žrtvama i njihovom porodicama.
- ◀ Novinari moraju da izveštavaju sa dužnom pažnjom, bez senzacionalizma, poštujući dostojanstvo dece, žrtava i njihovih porodica u skladu sa Kodeksom novinara Srbije.
- ◀ Sadržaji uznemirujućeg sadržaja nikako ne bi smeli da se pojavljuju na naslovim stranama.

PREPORUKE

- ← Novinari ne smeju da upuštaju u spekulacije o motivima i uzrocima zločina, da ne podstiču i šire dezinformacije i da ne postižu sagovornike da to čine. Mediji moraju da objasne koristeći činjenice i proverene informacije.
- ← Kada razgovaraju sa sagovornicima i koriste fotografije, novinari moraju da to čine u skladu sa Kodeksom novinara Srbije.
- ← Prenošenje sadržaja sa društvenih mreže ili iz drugih medija ne odbacuje odgovornost novinara. Mediji moraju biti svesni i voditi računa da i na taj način krše Kodeks novinara Srbije, ali i zakon.

PREPORUKE

- ← Mediji moraju da konsultuju eksperte koji će im pomoći da na odgovorno izveste o masovnim ubistvima.
- ← Mediji bi morali da se okrenu izveštavanju koje će umiriti javnost i koji će dati savete i smernice građanima kako da zatraže pomoć.
- ← U izveštavanju o masovnim ubistvima mediji ne smeju da u fokusu imaju počinioca zločina. Fokus medija kada izveštavaju o masovnim ubistvima, a u skladu sa vremenskom distancom, pijetetom i posebnom osetljivošću trebalo bi da bude na priče žrtava i njihovih porodica.

PREPORUKE

- ◀ Nadležne institucije bi trebalo da urade sve što je u njihovoj moći da zaustave “curenje informacija” bilo da je reč o policiji, tužilaštvu, zdravstvenim ili ustanovama socijalne zaštite, a naročito kada je reč o podacima koji se odnose na decu.
 - ◀ Neophodno je da Savet za štampu dobije podršku da organizuje edukacije o tome kako mediji da izveštavaju o ovako velikim tragedijama. Ta podrška bi morala biti kontinuirana.
-

SAVET
ZA ŠTAMPU

Brzo, besplatno, pravično.

HVALA NA PAŽNJI!

Finansira
Evropska unija